

Grozījumi:

17.02.1993. likums / Ziņotājs, 8/9, 04.03.1993.; Diena, 44, 05.03.1993. / Stājas spēkā 11.03.1993.
27.04.1993. likums / LV, 23, 11.05.1993.; Ziņotājs, 18/19, 13.05.1993.; Diena, 93, 14.05.1993. / Stājas spēkā 20.05.1993.
16.12.1993. likums / LV, 130, 29.12.1993. / Stājas spēkā 29.12.1993.
08.12.1994. likums / LV, 148, 20.12.1994.; Ziņotājs, 2, 26.01.1995. / Stājas spēkā 03.01.1995.
05.10.1995. likums / LV, 162, 21.10.1995.; Ziņotājs, 1, 11.01.1996. / Stājas spēkā 04.11.1995.
12.06.1996. likums / LV, 111, 02.07.1996. / Stājas spēkā 16.07.1996.
21.06.1996. likums / LV, 111, 02.07.1996. / Stājas spēkā 16.07.1996.
05.12.1996. likums / LV, 225, 20.12.1996. / Stājas spēkā 03.01.1997.
18.10.2001. likums / LV, 154, 26.10.2001.; Ziņotājs, 22, 22.11.2001. / Stājas spēkā 09.11.2001.
03.04.2003. likums / LV, 58, 15.04.2003.; Ziņotājs, 9, 08.05.2003. / Stājas spēkā 15.04.2003.
17.11.2005. likums / LV, 191, 30.11.2005.; Ziņotājs, 24, 22.12.2005. / Stājas spēkā 14.12.2005.
14.06.2007. likums / LV, 102, 27.06.2007.; Ziņotājs, 14, 26.07.2007. / Stājas spēkā 01.08.2007.
21.06.2007. likums / LV, 102, 27.06.2007.; Ziņotājs, 14, 26.07.2007. / Stājas spēkā 01.08.2007.
16.12.2010. likums / LV, 205, 29.12.2010. / Stājas spēkā 01.01.2011.
14.04.2011. likums / LV, 65, 27.04.2011. / Stājas spēkā 28.04.2011.
12.09.2013. likums / LV, 191, 01.10.2013. / Stājas spēkā 01.01.2014.
16.01.2014. likums / LV, 17, 24.01.2014. / Stājas spēkā 01.02.2014.
03.07.2014. likums / LV, 140, 18.07.2014. / Stājas spēkā 01.08.2014.
13.11.2014. likums / LV, 228, 15.11.2014. / Stājas spēkā 16.11.2014.
18.05.2017. likums / LV, 106, 31.05.2017. / Stājas spēkā 01.07.2017.
06.06.2019. likums / LV, 123, 19.06.2019. / Stājas spēkā 03.07.2019.
07.11.2019. likums / LV, 235, 21.11.2019. / Stājas spēkā 05.12.2019.
27.02.2020. likums / LV, 49, 10.03.2020. / Stājas spēkā 11.03.2020.

LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS

Par zemes privatizāciju lauku apvidos**I nodaļa
VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI****1. pants. Zemes privatizācijas uzdevumi**

Zemes privatizācijas galvenie uzdevumi ir:

- 1) radīt pamatu un garantijas lauksaimniecības attīstībai;
 - 2) atjaunot zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem, kam tās bija 1940. gada 21. jūlijā, vai viņu mantiniekiem;
 - 3) nodot zemi pret atlīdzību īpašumā Latvijas Republikas pilsoņiem;
 - 4) *(izslēgts ar 05.12.1996. likumu).*
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994. un 05.12.1996. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1997.)*

2. pants. Zemes privatizācijas pamatprincipi

Zemes privatizācija lauku apvidos veicama, ievērojot šādus pamatprincipus:

- 1) zemes privatizācija notiek, ievērojot Latvijas Republikas 1990. gada 21. novembra likumu "Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" (Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Valdības Ziņotājs, 1990, 49);
- 2) tiek atjaunotas zemes īpašuma tiesības bijušajiem zemes īpašniekiem, kam tās bija 1940. gada 21. jūlijā, vai viņu mantiniekiem;
- 3) privatizējot zemi, tiek ievērotas pašreizējo ēku un būvju īpašnieku, zemes lietotāju, kā arī valsts un pašvaldību likumīgās intereses;
- 4) kopā ar zemi privatizējami uz tās augošie meži, daudzgadīgie stādījumi un virszemes ūdeņi, izņemot publiskos ūdeņus;
- 5) zeme īpašumā tiek piešķirta Latvijas Republikas pilsoņiem un Latvijā reģistrētajām juridiskajām personām;
- 6) zemes privatizācija notiek uz Latvijas Republikas pilsoņu vai Latvijā reģistrēto juridisko personu pieprasījuma pamata, ievērojot brīvprātības principu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1995.)

3. pants. Privatizējamā zeme

Privatizācijai lauku apvidos ir pakļauta zeme, kura 1940.gada 21.jūlijā bija fizisko personu īpašumā, valsts, pašvaldību un citu juridisko personu īpašumā, ja šī zeme līdz 1996.gada 1.novembrim piešķirta fiziskajai personai pastāvīgā lietošanā, rezervēta uz termiņpieprasījuma pamata vai piešķirta pastāvīgā lietošanā kā līdzvērtīga zeme bijušā zemes īpašuma vietā.

(Otrā daļa izslēgta ar 05.12.1996. likumu)

Ar aizsargājamiem dabas objektiem aizņemtās zemes nodošanu īpašumā reglamentē speciāli likumdošanas akti.

Bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem pēc to pieprasījuma tiek atjaunotas īpašuma tiesības uz derīgo izrakteņu atradņu un iegulu teritorijām, nosakot, ka zemes dziļu izmantošanu reglamentē atsevišķs likums.

(16.12.1993. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994., 05.10.1995. un 05.12.1996. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

4. pants. Zemes privatizācijas veidi

Zemes privatizācijas veidi ir:

- 1) zemes īpašuma tiesību atjaunošana bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem;
- 2) zemes īpašuma tiesību piešķiršana par samaksu Latvijas Republikas pilsoņiem.

Bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem tiek atjaunotas īpašuma tiesības uz zemi, atdodot dabā viņu bijušo zemes īpašumu vai tā daļu vai piešķirot īpašumā līdzvērtīgu zemi citā vietā attiecīgā pagasta vai rajona robežās vai arī citos republikas pagastos ar šo pagastu zemes komisijas lēmumu no nepieprasītās zemes vai valsts vai pašvaldību zemes.

Šā likuma III nodaļā noteiktajā kārtībā bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem ir tiesības saņemt kompensāciju par bijušo zemes īpašumu vai tā daļu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994. un 05.12.1996. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

II nodaļa ZEMES ĪPAŠUMA TIESĪBU ATJAUNOŠANA

5. pants. Personas, kurām atjaunojamas zemes īpašuma tiesības

Zemes īpašuma tiesības atjaunojamas uz personiskā pieprasījuma pamata bijušajiem zemes īpašniekiem, kuru īpašumā zeme Latvijas Republikā bija 1940. gada 21. jūlijā, vai viņu mantiniekiem saskaņā ar Latvijas Republikas 1937. gada Civillikumu.

Gadījumos, kad šajā pantā minētajām personām nav atjaunotas zemes īpašuma tiesības šajā likumā paredzēto ierobežojumu dēļ, minētās tiesības ir jāatjauno, tiklīdz zuduši iepriekšminētie šķēršļi īpašuma tiesību atjaunošanai, ja nav saņemta kompensācija vai līdzvērtīga zeme citā vietā.

Ja zemes īpašuma tiesības pēc stāvokļa uz 1940. gada 21. jūliju neapliecina valsts arhīvu izziņas, tiesas spriedumi vai citi zemes īpašuma tiesības apliecināši dokumenti, arī līdz 1940. gada 21. jūlijam sastādīti zemesgrāmatu akti vai notariāli apliecināti zemes pirkšanas līgumi, īpašuma tiesības uz noslēgtā zemes atsavināšanas līguma, nomas-izpirkuma vai izpirkuma līguma pamata atzīst tiesa, ja konstatēta šo darījumu likumība un ja zemes izpirkšanas gadījumā daļēji vai pilnībā nokārtota pirkuma maksa.

Personām, kuras līdz 1940. gada 21. jūlijam uzsāka izpirkt (aizpirka) Latvijā atstātos vācu izceļotāju nekustamos īpašumus no Vispārējās Lauksaimniecības bankas vai Valsts zemes bankas, kā arī šo personu mantiniekiem par īpašuma tiesības apliecināšu dokumentu var uzskatīt Latvijas Valsts vēstures arhīva izziņu, kurā norādīti nekustamā īpašuma izpircēji (aizpircēji), dati par nekustamo īpašumu un bankā iemaksātā naudas summa.

Bijušie zemes īpašnieki un viņu mantinieki ir atbrīvojami no valsts nodevas, ja viņu īpašuma tiesības ir atzītas ar tiesas nolēmumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994., 05.10.1995., 05.12.1996. un 14.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2007.)

6. pants. Zemes nodošana īpašumā bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem

Bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem tiek atjaunotas īpašuma tiesības uz zemi, ja zemes pieprasījums iesniegts līdz 1991. gada 20. jūnijam, izņemot gadījumus, kad zemes reformas pirmajā kārtā šī zeme piešķirta pastāvīgā lietošanā citām fiziskajām personām zemnieku saimniecību, piemājas saimniecību, individuālo augļu dārzu, dzīvojamo māju un vasarnīcu uzturēšanai, līdz 1990. gada 21. novembrim iesākto celtniecības objektu pabeigšanai, valstij un pašvaldībām piederošo ēku, būvju un neražojoša rakstura koplietošanas objektu uzturēšanai.

Ja zemes reformas pirmajā kārtā zeme ir piešķirta citai fiziskajai personai, kas nav Latvijas Republikas pilsonis, šā panta pirmajā daļā minētajos izņēmuma gadījumos zeme paliek valsts īpašumā, bet fiziskajai personai saglabājas zemes lietošanas tiesības.

Bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, kuri zemes pieprasījumu iesnieguši pēc 1991. gada 20. jūnija, viņu bijusī zeme tiek atdota īpašumā, izņemot gadījumus, kad šī zeme līdz pieprasījuma iesniegšanas brīdim ir piešķirta pastāvīgā lietošanā citai fiziskajai personai, kā arī valstij un pašvaldībām piederošo ēku, būvju un neražojoša rakstura koplietošanas objektu uzturēšanai. Uz zemi, kas piešķirta lietošanā juridiskajām personām citām vajadzībām, tiek atjaunotas bijušo īpašnieku vai viņu mantinieku īpašuma tiesības, bet lietošanā šādu zemi viņi saņem ne vēlāk kā piecu gadu laikā, politiski represētās personas — ne vēlāk kā gada laikā pēc zemes pieprasījuma iesniegšanas.

Valsts selekcijas saimniecībām, valsts izmēģinājumu saimniecībām, valsts zinātniskās pētniecības saimniecībām un lauksaimniecības mācību iestāžu saimniecībām ir garantētas tiesības nomāt zemi Zemkopības ministrijas apstiprinātās platībās līdz šo zemju izpirkšanai un īpašuma tiesību nostiprināšanai zemesgrāmatās uz valsts vārda Zemkopības ministrijas personā. Zeme izpērkama līdz 1998. gada 1. jūlijam. Šīm saimniecībām ir pienākums maksāt zemes īpašniekiem gada nomas maksu — līdz 5 procentiem no zemes kadastrālās vērtības — līdz zemes izpirkšanai.

Ja uz bijušo zemes īpašnieku vai viņu mantinieku pieprasītās zemes atrodas juridiskajām personām piederošas ēkas un būves, kā arī fizisko personu ēkas un būves, kuras iegūtas likumā "Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" noteiktajā kārtībā, šīm juridiskajām un fiziskajām personām ir garantētas tiesības nomāt zemi, ko aizņem ēkas, būves un pagalmi, un vēl zemi līdz 0,5 hektāru platībā šo ēku un būvju uzturēšanai. Iepriekš minētās zemes robežas un platību nosaka attiecīgā pagasta zemes komisija.

Ja fiziskās vai juridiskās personas ēkas un būves ieguvušas likumā "Par lauksaimniecības uzņēmumu un zvejnieku kolhozu privatizāciju" noteiktajā kārtībā, tām nomas maksa par zemi, ko aizņem ēkas, būves un pagalmi, un šo ēku un būvju uzturēšanai nepieciešamo zemi līdz 0,5 hektāru platībā nedrīkst pārsniegt 5 procentus no zemes kadastrālās vērtības.

Ja bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem zemi vai tās daļu dabā nevar atdot, viņiem ir tiesības saņemt īpašumā līdzvērtīgu zemi citā vietā vai kompensāciju.

Ja bijušais zemes īpašnieks saskaņā ar likumu "Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" nav saņēmis zemi lietošanā, bet ir vienojies ar kādu no saviem radniekiem (iespējamo mantinieku), ka šis radnieks realizē zemes lietošanas tiesības, tad pašreizējais zemes lietotājs, pamatojoties uz jebkurā veidā noslēgto vienošanos, iegūst arī tiesības uz zemes īpašuma tiesību atjaunošanu bijušā īpašnieka vietā. Savu rakstveida piekrišanu tam bijušais zemes īpašnieks var personiski iesniegt attiecīgajai Tautas deputātu padomei vai nosūtīt tai paziņojumu, uz kura notariāli apliecināts viņa paraksta īstums.

Ja bijušais zemes īpašnieks saskaņā ar likumu "Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos" nav saņēmis zemi lietošanā, bet ir vienojies ar kādu no saviem radniekiem (iespējamo mantinieku), ka šis radnieks realizē zemes lietošanas tiesības, tad iepriekšminētais radnieks, pamatojoties uz jebkurā veidā noslēgto vienošanos, iegūst arī tiesības uz zemes īpašuma tiesību atjaunošanu bijušā īpašnieka vietā. Savu rakstveida piekrišanu tam bijušais zemes īpašnieks var personiski iesniegt attiecīgajai pagasta padomei (novada, pilsētas domei) vai nosūtīt tai paziņojumu, uz kura notariāli apliecināts viņa paraksta īstums. Ja bijušais zemes īpašnieks pieprasījis kompensāciju, pašreizējam lietotājam zemi īpašumā var piešķirt tikai par samaksu. Iepriekšminētā kārtība attiecas arī uz gadījumiem, kad zemes reformas gaitā īpašnieka mantinieks, kas pieprasījis vai saņēmis zemi lietošanā, atsakās no tās par labu kādam savam radniekam (iespējamam mantiniekam).

Ja zemes īpašnieka pēc pakāpes tuvākais lejupējais mantinieks (dēls, meita) noteiktā termiņā nav iesniedzis zemes īpašuma tiesību atjaunošanas pieprasījumu vai pieprasījumu kompensācijas saņemšanai, zemes īpašumu bez maksas nodod jebkuram citam mantiniekam, ja šī zeme piešķirta viņam lietošanā vai pieprasīta īpašumā šajā likumā noteiktajā kārtībā.

Ja uz mantojamo zemi ir pieteicies gan zemes lietotājs, gan bijušā zemes īpašnieka citi pēc pakāpes tuvākie lejupējie mantinieki, tad visiem ir vienādas mantošanas tiesības un zemes lietotājs īpašumā bez maksas iegūst tikai savu mantojamās zemes daļu.

Visos zemes īpašuma tiesību atjaunošanas gadījumos mantojuma nodeva nav jāmaksā.

(16.12.1993. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994., 05.10.1995., 05.12.1996. un 18.10.2001.likumu, kas stājas spēkā 09.11.2001.)

7. pants. Juridisko personu zemes lietošanas tiesības

Juridiskās personas, kam zeme piešķirta lietošanā saskaņā ar likumu "Par zemes reformu Latvijas Republikas lauku apvidos", saglabā zemes lietošanas tiesības līdz pieciem gadiem atbilstoši mērķim, kādam šī zeme tika piešķirta lietošanā, ja saskaņā ar šā likuma 6. pantu uz šo zemi atjaunotas īpašuma tiesības tās bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem. Politiski represēto personu zemes īpašuma tiesību atjaunošanas pieprasījumu gadījumos juridiskās personas saglabā zemes lietošanas tiesības līdz vienam gadam pēc politiski represēto personu zemes īpašuma tiesību atjaunošanas pieprasījumu iesniegšanas, izņemot nomā piešķirto zemi līdz 0,5 hektāriem katrai personiskajai palīgsaimniecībai.

Juridiskās personas pienākums ir maksāt zemes īpašniekam nomas maksu, kuras maksimālo lielumu un samaksas kārtību nosaka Ministru kabinets, izņemot šā likuma 6.panta ceturtajā un sestajā daļā, kā arī 9.panta otrajā daļā minētos gadījumus.

Juridiskās personas var lietot zemi arī gadījumā, ja zemes īpašnieks iesaistījies uzņēmējdarbībā, ieguldot zemes lietošanas tiesības.

(16.12.1993. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994., 05.10.1995. un 05.12.1996. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

8. pants. Zemes īpašuma tiesības apliecināšie dokumenti

Īpašuma tiesības uz zemi apliecina valsts arhīva izziņa, izraksts no pēdējā ieraksta zemes grāmatā vai cita zemes īpašuma tiesības apliecināša dokumenta vai arī tiesas spriedums.

Mantiniekiem var atjaunot zemes īpašuma tiesības, ja viņi iesniedz radniecību apliecinājošus dokumentus. Zemes īpašnieka nāvi apliecinājoši dokumenti nav nepieciešami, ja zemes īpašnieks nav iesniedzis zemes īpašuma tiesību atjaunošanas pieprasījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.12.1996. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

9. pants. Zemes īpašuma tiesību atjaunošana zemes termiņpieprasījuma gadījumos

Ja likumā noteiktajā kārtībā zeme bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem nav piešķirta, bet tikai rezervēta, viņu zemes īpašuma tiesības tiek atjaunotas, saglabājot šīs zemes lietotājiem zemes lietošanas tiesības, bet ne ilgāk par termiņpieprasījuma laiku. Zemes lietotāji maksā zemes īpašniekam nomas maksu saskaņā ar šā likuma 7. pantu.

Ja bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki vēlas saņemt lietošanā tiem rezervēto zemi pirms pieprasītā termiņa, šā panta pirmajā daļā minēto zemes lietotāju (nomnieku) zemes lietošanas (nomas) tiesības saglabājas līdz zemes lietošanas (nomas) termiņa izbeigšanās brīdim. Ja zeme iznomāta personiskajām palīgsaimniecībām, zemes nomas līgumu var pagarināt līdz zemes termiņpieprasījuma beigu termiņam. Tajos gadījumos, kad politiski represētās personas pieprasījušas atjaunot zemes īpašuma tiesības, piemērojami šā likuma 7.panta pirmās daļas noteikumi. Nomas maksa par personiskajām palīgsaimniecībām iznomāto zemi nedrīkst pārsniegt 5 procentus no zemes kadastrālās vērtības.

(16.12.1993. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.12.1996. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

10. pants. Zemes, ēku, būvju un augļu dārza (koku) pirkuma tiesības

Bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem (ja viņi nav saņēmuši savas zemes vietā līdzvērtīgu zemes gabalu vai kompensāciju), arī tiem, kuri reģistrēti atsevišķā neapmierināto zemes pieprasījumu reģistrā, ir pirkuma tiesības iegūt savā īpašumā ēkas, būves un augļu dārzus (kokus), kuri atrodas uz šīs zemes. Tādas pašas pirkuma tiesības ir ēku, būvju un augļu dārza (koku) īpašniekiem, ja pārdod zemes gabalu. Ja minētās personas nav varējušas izmantot pirkuma tiesības pārdevēja vainas dēļ, tām ir izpirkuma tiesības.

Ja ēku, būvju un augļu dārza (koku) īpašnieks šīs pirkuma tiesības neizmanto, šādas tiesības ir pašvaldībai.
(05.12.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

11. pants. Zemes kopplatība, uz kuru var atjaunot zemes īpašuma tiesības

Zemes īpašuma tiesības var atjaunot, atdodot dabā zemi, kas bijusi īpašumā, vai tās vietā piešķirto zemi, kuras maksimālā kopplatība nav ierobežota.

(08.12.1994. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 05.10.1995. likumu, kas stājas spēkā 04.11.1995.)

III nodaļa KOMPENSĀCIJAS IZMAKSĀŠANA BIJUŠAJIEM ZEMES ĪPAŠNIEKIEM VAI VIŅU MANTINIEKIEM

12. pants. Kompensācijas saņemšanas tiesības

Bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem ir tiesības saņemt kompensāciju par īpašumā bijušo zemi vai tās daļu, ja viņi to vēlas un ja viņi nav saņēmuši zemi dabā vai līdzvērtīgu zemi citā vietā.

Tiesības dzēst zemes īpašuma kompensācijas sertifikātus, saņemot samaksu — 39,84 euro par sertifikātu, Ministru kabineta noteiktajā kārtībā ir:

- 1) bijušajiem zemes īpašniekiem, kuri līdz 1992.gada 31.decembrim ir pieprasījuši kompensāciju vai zemi un šo zemi nav varējuši saņemt likumā noteikto ierobežojumu dēļ;
- 2) bijušo zemes īpašnieku pirmās šķiras mantiniekiem, kuri līdz 1991.gada 20.jūnijam ir pieprasījuši zemi un nav varējuši to saņemt likumā noteikto ierobežojumu dēļ (ierakstīti neapmierināto zemes pieprasītāju reģistrā);

3) bijušo zemes īpašnieku politiski represētajiem pārdzīvojušajiem laulātajiem un politiski represētajiem pirmās šķiras mantiniekiem, ja viņi līdz 1992.gada 31.decembrim ir pieprasījuši kompensāciju vai zemi un šo zemi nav varējuši saņemt likumā noteikto ierobežojumu dēļ.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.1993., 08.12.1994., 05.10.1995., 05.12.1996., 03.04.2003. un 12.09.2013. likumu, kas stājas spēkā 01.01.2014.)

13. pants. Kompensācijas pieprasījuma izskatīšana

Zemes komisija izskata bijušā zemes īpašnieka vai viņa mantinieku pieprasījumu kompensācijas saņemšanai un zemes īpašuma vai mantošanas tiesības apliecinātos dokumentus, kā arī Valsts zemes dienesta aprēķināto kompensāciju, pieņem lēmumu par kompensācijas piešķiršanu un tās apmēru un paziņo par to kompensācijas pieprasītājam.

Ja kompensācijas pieprasītājs ar šo lēmumu nav apmierināts, viņš var to pārsūdzēt pagasta padomē (novada, pilsētas domē), bet pagasta padomes (novada, pilsētas domes) lēmumu — tiesā.

(05.10.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2001.likumu, kas stājas spēkā 09.11.2001.)

14. pants. Kompensācijas apmērs un izmaksāšanas kārtība

Kompensācijas apmēru nosaka, vadoties pēc zemes kopplatības un tās novērtējuma zemes nacionalizācijas brīdī. Kompensāciju aprēķina rudzu vienībās, pielīdzinot vienu zemes novērtējuma balli (punktu) 70 kilogramu rudzu vērtībai atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai rudzu cenai kompensācijas saņemšanas brīdī.

Ja bijušais zemes īpašnieks vai viņa mantinieks iesniedz konkrētus materiālus par savas zemes sadalījumu zemes lietošanas veidos un to kadastrālo novērtējumu, kompensācijas apmēru aprēķina, vadoties pēc iesniegtajiem materiāliem.

Kompensācija izmaksājama naudā vai vērtspapīros Ministru kabineta noteiktajos termiņos un apjomos.

(Ceturtnā daļa izslēgta ar 08.12.1994. likumu.)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.1993. un 08.12.1994. likumu, kas stājas spēkā 03.01.1995.)

IV nodaļa ZEMES PIEŠĶIRŠANA ĪPAŠUMĀ PAR SAMAKSU

15. pants. Pilsoņi, kuriem var piešķirt zemi īpašumā par samaksu

Zemi var piešķirt īpašumā par samaksu Latvijas Republikas pilsoņiem, kuriem tā piešķirta pastāvīgā lietošanā, ja viņi pilda likumā noteiktos zemes lietotāju pienākumus un uz zemi saskaņā ar šā likuma 6. pantu netiek atjaunotas bijušo zemes īpašnieku vai viņu mantinieku zemes īpašuma tiesības.

16. pants. Īpašumā par samaksu piešķiramās zemes platības maksimālais apmērs

Īpašumā piešķirtās zemes kopplatība nedrīkst būt lielāka par 150 hektāriem, bet meža platība — par 50 hektāriem.

Jautājumu par lielākas zemes un meža platības piešķiršanu īpašumā izlemj Latvijas Republikas Centrālā zemes komisija, pamatojoties uz attiecīgā pagasta zemes komisijas ieteikumu.

(05.12.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

17. pants. Ar zemi saistīto vietējās nozīmes meliorācijas sistēmu un citu būvju nodošana īpašumā

Vienlaikus ar zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu Ministru kabineta noteiktajā kārtībā pilsoņiem nodod bez atlīdzības īpašumā vietējas nozīmes meliorācijas sistēmu un citu būvju elementus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.1993. likumu, kas stājas spēkā 29.12.1993.)

18. pants. Samaksas apmērs par īpašumā piešķirto zemi

Samaksas apmēru par īpašumā piešķirto zemi nosaka, vadoties pēc zemes kopplatības, zemes lietošanas veidu platības, zemes nogabala atrašanās vietas un novērtējuma. Turklāt novērtē un nosaka samaksu par mežaudzi, kas atrodas uz meža zemes, ievērojot mežaudzes sugu un vecumu. Samaksu par īpašumā piešķirto zemi aprēķina rudzu vienībās, pielīdzinot vienu zemes novērtējuma balli (punktu) 70 kilogramu rudzu vērtībai atbilstoši rudzu cenai zemes piešķiršanas brīdī.

Samaksas apmēru par lauksaimniecības un mežsaimniecības zemēm, kuras piešķir rūpniecības, transporta un citām vajadzībām, aprēķina saskaņā ar Ministru kabineta noteiktajiem normatīviem par lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās ražošanas zudumiem, kas radušies zemes atsavināšanas dēļ.

Samaksu par īpašumā piešķirto zemi var samazināt atkarībā no mērķa, kādam zeme tiek nodota, tās lietošanas laika līdz pieprasīšanai īpašumā, pieprasītāja ģimenes stāvokļa un darba stāža lauksaimniecībā un mežsaimniecībā. Kopējais samazinājums nedrīkst pārsniegt 75 procentus no aprēķinātās samaksas summas.

Samaksas aprēķināšanas un maksāšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 16.12.1993. likumu, kas stājas spēkā 29.12.1993.)

V nodaļa ZEMES PRIVATIZĀCIJAS UN ATSAVINĀŠANAS KĀRTĪBA

(Nodaļas nosaukums 14.06.2007. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2007.)

19. pants. Zemes privatizācijas un atsavināšanas institūcijas

Zemes privatizāciju realizē:

- 1) Latvijas Republikas Centrālā zemes komisija, koordinējot un tiesiski nodrošinot zemes privatizācijas gaitu republikā;
- 2) Ministru kabinets un tās institūcijas, materiāli un tehniski nodrošinot zemes privatizācijas gaitu republikā;
- 3) Valsts zemes dienests, veicot zemes īpašumu sagatavošanu (formēšanu) to reģistrācijai, zemes un citu nekustamo īpašumu valsts kadastra izstrādāšanu, ieviešanu un kārtošanu;
- 4) pašvaldības un to institūcijas, apkopojot un izskatot zemes privatizācijas pieprasījumus un zemes atsavināšanas ierosinājumus un pieņemot lēmumus šajā likumā noteiktajā kārtībā;
- 5) Ministru kabineta noteikta institūcija, veicot ar privatizāciju saistītās norēķinu un kredīta operācijas;
- 6) valsts īpašumu privatizāciju veicošā institūcija, veicot tās zemes privatizāciju, par kuru līdz 2006.gada 31.augustam ir iesniegti privatizācijas ierosinājumi likumā "Par valsts un pašvaldību īpašuma objektu privatizāciju" paredzētajos gadījumos un kārtībā.

Pārējos gadījumos, kas nav minēti šā panta pirmajā daļā, zemes atsavināšanu realizē valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi", veicot zemes atsavināšanu Publiskas personas mantas atsavināšanas likumā paredzētajos gadījumos un kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.04.1993., 16.12.1993., 05.12.1996., 17.11.2005., 14.06.2007., 16.01.2014. un 06.06.2019. likumu, kas stājas spēkā 03.07.2019.)

20. pants. Zemes īpašuma pieprasījumu iesniegšana

Bijušie zemes īpašnieki vai viņu mantinieki, kā arī pilsoņi, kam zeme ir piešķirta pastāvīgā lietošanā, zemes īpašuma pieprasījumus kopā ar šā panta otrajā daļā norādītajiem dokumentiem iesniedz pagasta padomei (novada, pilsētas domei), kuras teritorijā atrodas privatizējamā zeme.

Zemes īpašuma pieprasījumā jānorāda pastāvīgā lietošanā nodotās zemes platība, īpašumā pieprasītās zemes

platība un lietošanas mērķis.

Pieprasījumam pievienojami:

- 1) dokumenti, kas apliecina zemes īpašuma vai mantošanas tiesības, ja šie dokumenti nav iesniegti, pieprasot zemi lietošanā;
- 2) Īpašumā pieprasāmā zemes nogabala plāns.

Dokumenti, kas apliecina zemes īpašuma vai mantošanas tiesības, iesniedzami attiecīgajai pagasta padomei (novada, pilsētas domei) ne vēlāk kā līdz 1996.gada 1.jūnijam. Šā termiņa nokavēšanas gadījumā zemes īpašuma tiesības var atjaunot tikai tiesa.

Valsts arhīvi līdz 1996.gada 1.jūnijam izsniedz nepieciešamās izziņas personām, kuras līdz 1996.gada 1.aprīlim iesniegušas izziņu pieprasījumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994., 05.10.1995., 12.06.1996. un 18.10.2001.likumu, kas stājas spēkā 09.11.2001.)

21. pants. Zemes īpašuma pieprasījumu izskatīšana

Pagasta zemes komisija izskata zemes īpašuma pieprasījumus un pieņem lēmumu par bijušā zemes īpašnieka zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, vai arī par atteikumu.

Pagasta zemes komisijas lēmumu par atteikumu atjaunot bijušā zemes īpašnieka zemes īpašuma tiesības, kā arī par atteikumu piešķirt zemi tās pieprasītājam īpašumā var pārsūdzēt pagasta padomē, bet pagasta padomes lēmumu — tiesā.

Ja pagasta zemes komisija sešu mēnešu laikā no brīža, kad iesniegti šā likuma 20.panta trešajā daļā paredzētie dokumenti, nav izskatījusi bijušā zemes īpašnieka vai viņa mantinieku pieprasījumu atjaunot īpašuma tiesības uz zemi, pretendentiem ir tiesības prasīt īpašuma tiesību atjaunošanu tiesas ceļā.

Centrālā zemes komisija ir tiesīga izskatīt bijušo zemes īpašnieku vai viņu mantinieku pieprasījumus un pieņemt lēmumus:

- 1) par robežu grozīšanu zemei, kas piešķirta lietošanā pirms zemes reformas (pirms 1990. gada 20. jūnija) izveidotajām zemnieku saimniecībām šādos gadījumos:

— ja uz bijušā zemes īpašnieka vai viņa mantinieku pieprasītajiem zemes īpašumiem, kas piešķirti zemnieku saimniecībai lietošanā pirms zemes reformas, atrodas viņiem piederošas ēkas un būves, bet neatrodas pašreizējam zemes lietotājam piederošas ēkas un būves;

— ja pirms zemes reformas izveidotās zemnieku saimniecības lietošanā ir politiski represēto vai viņu pirmās šķiras mantinieku pieprasītais mežs;

- 2) par piemājas saimniecību izveidošanu politiski represētajiem vai viņu pirmās šķiras mantiniekiem, kuri pēc 1991. gada 20. jūnija atguvuši īpašuma tiesības uz ēkām.

(16.12.1993. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 08.12.1994. un 05.10.1995. likumu, kas stājas spēkā 04.11.1995.)

22. pants. Lēmumi par zemes privatizāciju

Lēmumā par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu jānorāda:

- 1) uz kādu zemi un kādā apjomā tiek atjaunotas īpašuma tiesības;
- 2) uz kādu zemes platību un uz kādu termiņu tiek noteikti zemes lietošanas ierobežojumi;
- 3) par kādu zemes platību pienākas kompensācija un kāds ir tās apmērs.

Lēmumā par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu jānorāda, kam zeme tiek piešķirta, kādā platībā un kādam

mērķim, kā arī samaksas apmērs.

Pēc zemes īpašnieka pieprasījuma lēmumā par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu norādāms zemes novērtējums, servitūti, kas attiecas uz zemes īpašumu, kā arī cita nekustamā īpašuma novērtējums un zemes lietošanas veidu eksplikācija. Lēmumā par zemes piešķiršanu īpašumā, ja nepieciešams, jānorāda arī zemes apsaimniekošanas īpašie noteikumi. Visos gadījumos lēmumam pievienojams zemes nogabala robežu plāns.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 27.04.1993., 08.12.1994. un 05.10.1995. likumu, kas stājas spēkā 04.11.1995.)

23. pants. Zemes īpašuma tiesības apliecinājošie dokumenti

Zemes īpašuma tiesības apliecina valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā ievadītais tiesneša lēmums, kā arī tiesneša lēmuma apliecināta datorizēta vai zemesgrāmatas apliecība, kuru izdod rajona (pilsētas) tiesa, pamatojoties uz pagasta zemes komisijas vai pārsūdzības kārtībā pieņemto pagasta padomes (novada, pilsētas domes), rajona zemes komisijas, Centrālās zemes komisijas vai tiesas nolēmumu, Valsts zemes dienesta rajona nodaļas kadastra reģistru un Ministru kabineta noteiktas institūcijas līgumu ar zemes īpašnieku par zemes izpirkšanu.

(05.10.1995. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2001., 16.01.2014. un 06.06.2019. likumu, kas stājas spēkā 03.07.2019.)

24. pants. Zemes privatizācijas īpašie nosacījumi

Zemes privatizācijas gaitā Latvijas Republikas pilsonim valsts piešķir zemi īpašumā tikai vienai zemnieku un piemājas saimniecībai pret samaksu sertifikātos. Zemnieku un piemājas saimniecību paplašināšana zemes reformas laikā nav uzskatāma par jaunas zemnieku vai piemājas saimniecības izveidošanu, un līdz 1996.gada 1.novembrim pastāvīgā lietošanā piešķirtā zeme privatizējama saskaņā ar šā likuma noteikumiem.

Zemes īpašuma tiesību noformēšanu attiecībā uz valstij un pašvaldībām piederošām un piekritošām zemēm, kā arī valstij un pašvaldībām piederošās un piekritošās zemes īpašuma tiesību sadales un noformēšanas kārtību regulē likums "Par valsts un pašvaldību zemes īpašuma tiesībām un to nostiprināšanu zemesgrāmatās".

Kārtību, kādā veicami darījumi ar zemesgrāmatās nostiprinātiem zemes īpašumiem, regulē šā likuma VI nodaļa.

(05.12.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

25. pants. Ar zemes privatizāciju saistīto darbu finansiālais nodrošinājums

(Izslēgts ar 21.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2007.)

26. pants. Valsts nodevas zemes privatizācijas gaitā

Personas, kas zemes privatizācijas gaitā slēdz līgumus un veic citus tiesiskus darījumus, kuri saistīti ar bijušo zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes iegūšanu īpašumā par samaksu, ir atbrīvotas no valsts nodevas maksāšanas.

(16.12.1993. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 29.12.1993.)

VI nodaļa DARĪJUMI AR ZEMES ĪPAŠUMIEM

(Nodaļa 05.12.1996. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 03.01.1997.)

27. pants. Darījumu objekts

Darījumus var veikt tikai ar to zemi, uz kuru īpašuma tiesības ir nostiprinātas zemesgrāmatā.

Par darījumiem ar zemes īpašumiem šīs nodaļas izpratnē uzskatāmi jebkuri darījumi, kuru rezultātā mainās zemes īpašnieks.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2014.)

28. pants. Darījumu subjekti

Zemi var iegūt īpašumā šādi darījumu subjekti:

1) Latvijas Republikas pilsoņi un citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, kā arī Eiropas Ekonomikas zonas valstu, Šveices Konfederācijas un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu pilsoņi;

2) Latvijas Republika kā sākotnējā publisko tiesību juridiskā persona un atvasinātas publiskas personas;

3) Latvijas Republikā reģistrēta kapitālsabiedrība, kā arī citā Eiropas Savienības dalībvalstī, Eiropas Ekonomikas zonas valstī, Šveices Konfederācijā vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrēta kapitālsabiedrība, kura atbilstoši normatīvajiem aktiem ir nodokļu maksātājs Latvijas Republikā un:

a) kuras visi dalībnieki ir šīs daļas 1. vai 2.punktā minētie subjekti katrs atsevišķi vai vairāki kopā,

b) kuras visi dalībnieki fiziskās vai juridiskās personas ir no valstīm, ar kurām Latvijas Republika ir noslēgusi starptautiskus līgumus par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību, ko apstiprinājusi Saeima līdz 1996.gada 31.decembrim. Minētais attiecināms arī uz fiziskajām vai juridiskajām personām no valstīm, ar kurām starptautiskie līgumi noslēgti pēc 1996.gada 31.decembra, ja šajos līgumos paredzētas Latvijas Republikā reģistrēto fizisko un juridisko personu tiesības iegādāties zemi attiecīgā valstī,

c) kuras visi dalībnieki ir vairāki šā punkta "a" un "b" apakšpunktā minētie subjekti kopā;

d) *(izslēgts ar 03.07.2014. likumu);*

4) Latvijā reģistrētas reliģiskās organizācijas, kuru darbības laiks, skaitot no dienas, kad tās reģistrētas bez pienākuma pārreģistrēties, vai dienas, kad sniegušas paziņojumu reģistra iestādei Latvijas Republikā, ir ne mazāks kā trīs gadi;

5) Latvijas Republikā, citā Eiropas Savienības dalībvalstī, Eiropas Ekonomikas zonas valstī, Šveices Konfederācijā vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrēts tiesību subjekts, kas atbilstoši normatīvajiem aktiem ir nodokļu maksātājs vai reģistrējies kā saimnieciskās darbības veicējs Latvijas Republikā un ir:

a) individuālais uzņēmums, kura īpašnieks ir šīs daļas 1. punktā minētā persona,

b) individuālais komersants, kuru reģistrējusi šīs daļas 1. punktā minētā persona,

c) kooperatīvā sabiedrība, kuras visi biedri ir šīs daļas 1., 2. un 3. punktā, kā arī šā punkta "a", "b" un "d" apakšpunktā minētie subjekti katrs atsevišķi vai vairāki kopā,

d) cits Eiropas Savienības dalībvalstī, Eiropas Ekonomikas zonas valstī, Šveices Konfederācijā vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstī reģistrēts tiesību subjekts, kas pielīdzināms šajā punktā minētajiem subjektiem;

6) *(izslēgts ar 03.07.2014. likumu);*

7) Latvijas Republikas Biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrētas biedrības un nodibinājumi, kuru darbības laiks, skaitot no reģistrēšanas brīža Latvijas Republikā, ir ne mazāks kā trīs gadi, kuru darbības mērķis ir saistīts ar dabas aizsardzību, lauksaimniecības kultūraugu vai produktu ražošanu vai medību saimniecības organizēšanu un uzturēšanu un kuras iegādājas zemi šo mērķu īstenošanai.

(Otrā daļa izslēgta ar 03.07.2014. likumu)

(Trešā daļa izslēgta ar 03.07.2014. likumu)

Darījumu subjekti, kuri nav minēti šā panta pirmajā daļā, zemi var iegūt īpašumā, ievērojot šā likuma 29.pantā noteiktos ierobežojumus un 30.pantā noteiktajā kārtībā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.04.2003., 17.11.2005., 14.04.2011., 03.07.2014. un 27.02.2020. likumu, kas stājas spēkā 11.03.2020.)

28.¹ pants. Darījumu ar lauksaimniecībā izmantojamo zemi subjekti

Lauksaimniecībā izmantojamo zemi un zemi, kuras sastāvā dominējošā zemes lietošanas kategorija ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme, salīdzinot tās aizņemto platību ar citām zemes lietošanas kategorijām atbilstošo darījuma objekta platību summu vai darījuma objekta sastāvā esošas atsevišķas zemes vienības platību, kā arī šo zemes īpašumu domājamo daļu (turpmāk — lauksaimniecības zeme) šā likuma 28.panta pirmajā daļā minētie darījumu subjekti var iegūt īpašumā, ja tie ir:

1) fiziskās personas, kas atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

a) ir reģistrētas kā saimnieciskās darbības veicēji Latvijas Republikā,

b) *(izslēgts ar 18.05.2017. likumu),*

c) rakstveidā apliecina, ka šīs zemes izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā uzsāks gada laikā pēc tās iegādes un nodrošinās arī turpmāk, ja zeme iepriekšējā vai kārtējā gadā ir bijusi pieteikta tiešajiem maksājumiem, vai uzsāks triju gadu laikā un nodrošinās arī turpmāk, ja zeme iepriekšējā vai kārtējā gadā nav bijusi pieteikta tiešajiem maksājumiem,

d) tām nodokļu parādu kopsumma Latvijā vai valstī, kurā atrodas šo personu pastāvīgā dzīvesvieta, nepārsniedz 150 *euro*,

e) ir saņēmušas dokumentu par valsts valodas zināšanām vismaz atbilstoši B līmeņa 2. pakāpei, ja tās ir citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, Eiropas Ekonomikas zonas valstu, Šveices Konfederācijas vai Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu pilsoņi, un Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecību, ja tās ir citu Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu vai Šveices Konfederācijas pilsoņi;

2) juridiskās personas, kas atbilst visiem šādiem nosacījumiem:

a) *(izslēgts ar 18.05.2017. likumu),*

b) rakstveidā apliecina, ka šīs zemes izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā uzsāks gada laikā pēc tās iegādes un nodrošinās arī turpmāk, ja zeme iepriekšējā vai kārtējā gadā ir bijusi pieteikta tiešajiem maksājumiem, vai uzsāks triju gadu laikā un nodrošinās arī turpmāk, ja zeme iepriekšējā vai kārtējā gadā nav bijusi pieteikta tiešajiem maksājumiem,

c) *(izslēgts ar 18.05.2017. likumu),*

d) var norādīt patiesos labuma guvējus un apliecināt, ka visi patiesie labuma guvēji ir šā likuma 28.panta pirmās daļas 1.punktā minētās personas,

e) tām nodokļu parādu kopsumma Latvijā vai valstī, kurā šīs personas ir reģistrētas, nepārsniedz 150 *euro*,

f) ir tās kapitāldaļu (akciju) īpašnieks vai īpašnieki, kuri kopā pārstāv vairāk par pusi no balsstiesīgā kapitāla sabiedrībā, un visas personas, kurām ir tiesības pārstāvēt sabiedrību, ja tās ir citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņi, Eiropas Ekonomikas zonas valstu vai Šveices Konfederācijas pilsoņi, ir saņēmušas Savienības pilsoņa reģistrācijas apliecību un dokumentu par valsts valodas zināšanām vismaz atbilstoši B līmeņa 2. pakāpei;

g) ir tās kapitāldaļu (akciju) īpašnieks vai īpašnieki, kuri kopā pārstāv vairāk par pusi no balsstiesīgā kapitāla sabiedrībā, un visas personas, kurām ir tiesības pārstāvēt sabiedrību, ja tās nav citu Eiropas Savienības dalībvalstu, Eiropas Ekonomikas zonas valstu vai Šveices Konfederācijas pilsoņi, bet ir Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas dalībvalstu vai šā likuma 28. panta pirmās daļas 3. punkta "b" apakšpunktā minēto valstu pilsoņi, ir saņēmušas dokumentu par valsts valodas zināšanām vismaz atbilstoši B līmeņa 2. pakāpei.

Lauksaimnieciskā darbība šā panta izpratnē ir augkopības (arī koku stādu, sēņu, savvaļas ogu audzēšana), lopkopības (arī truškopība, putnkopība, biškopība un zvērkopība), iekšējo ūdeņu zivsaimniecības (zivju audzēšana privātajās ūdenstilpēs) un dārzkopības (arī puķkopība, siltumnīcu saimniecība) produkcijas audzēšana un ražošana, tajā skaitā šīs produkcijas pirmapstrāde un pēcapstrāde, ja tā veikta pašā saimniecībā, kā arī lauku tūrisma pakalpojumu sniegšana un lauksaimniecības zemes uzturēšana noganīšanai vai kultūraugu audzēšanai piemērotā

stāvoklī.

Lauku tūrisma pakalpojumi šā panta izpratnē ir viesu izmitināšanas pakalpojumi, kas sniegti lauku teritorijās vai lauku apdzīvotās vietās speciāli ierīkotās viesu izmitināšanas telpās vai citās pielāgotās telpās, kā arī ar lauku tūrisma saistītie papildu pakalpojumi, kas balstās uz vietējiem kultūras un dabas resursiem.

Šā panta pirmās daļas 1. punkta "a" apakšpunkta nosacījumu neattiecinā uz fiziskajām personām — zemnieku saimniecības īpašniekiem, kuri savu saimniecisko darbību veic, izmantojot zemnieku saimniecības organizatorisko formu.

(03.07.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.05.2017., 07.11.2019. un 27.02.2020. likumu, kas stājas spēkā 11.03.2020.)

29. pants. Ierobežojumi darījumiem ar zemes īpašumiem

(Pirmā daļa izslēgta ar 03.07.2014. likumu)

Šā likuma 28.panta ceturtajā daļā minētās personas nevar iegūt īpašumā:

- 1) zemi valsts pierobežas joslā;
- 2) zemi dabas rezervātos un citu aizsargājamo teritoriju dabas rezervātu zonās;
- 3) zemi Baltijas jūras un Rīgas jūras līča krasta kāpu aizsargjoslā;
- 4) zemi publisko ūdenstilpju un ūdensteču aizsargjoslās, izņemot nogabalus, kuros paredzēta apbūve atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam;
- 5) lauksaimniecības un meža zemi, izņemot nogabalus, kuros paredzēta apbūve atbilstoši pašvaldības teritorijas plānojumam;
- 6) zemi valsts nozīmes derīgo izrakteņu atradnēs.

Šajā pantā minētie ierobežojumi darījumiem ar zemes īpašumiem neattiecas uz zemes iegūšanu īpašumā mantošanas ceļā.

Viena fiziskā vai juridiskā persona var iegūt īpašumā līdz 2000 hektāriem lauksaimniecības zemes. Šis nosacījums neattiecas uz šā likuma 28.panta pirmās daļas 2.punktā minētajiem subjektiem, šā likuma 38.panta pirmajā daļā minēto Latvijas zemes fonda pārvaldītāju un valsts kapitālsabiedrībām, kas iegūst īpašumā lauksaimniecības zemi ar likumu deleģēto funkciju īstenošanai.

Šā panta ceturtajā daļā minētajā lauksaimniecības zemes platībā neieskaita lauksaimniecības zemi, kuru persona nomā vai par kuru tā saņem tiešos maksājumus šajā likumā noteiktā vienas personas īpašumā esošās lauksaimniecības zemes maksimālās platības ierobežojuma spēkā stāšanās brīdī.

Pamatojoties uz pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējumu un prioritātēm, stratēģiskajiem mērķiem un telpiskās attīstības perspektīvu, novada pašvaldība saistošajos noteikumos var noteikt vienas fiziskās vai juridiskās personas īpašumā esošās lauksaimniecības zemes maksimālo platību savā administratīvajā teritorijā, nepārsniedzot šā panta ceturtajā daļā minēto lauksaimniecības zemes platību.

Šā likuma 28.panta pirmās daļas 7.punktā minētās personas var iegūt īpašumā lauksaimniecības zemi, kuras platība darījuma noslēgšanas brīdī un pēc darījuma kopā nepārsniedz piecus hektārus. Ja šā likuma 28.panta pirmās daļas 7.punktā minētās personas darbība tiek izbeigta, pēc likvidācijas izdevumu segšanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas biedrības vai nodibinājuma īpašumā esošā lauksaimniecības zeme piekrīt šā likuma 38.panta pirmajā daļā minētajam Latvijas zemes fonda pārvaldītājam.

Saistītās personas drīkst iegūt īpašumā līdz 4000 hektāriem lauksaimniecības zemes. Šis nosacījums neattiecas uz šā likuma 28. panta pirmās daļas 2. punktā minētajiem subjektiem, šā likuma 38. panta pirmajā daļā minēto Latvijas zemes fonda pārvaldītāju un valsts kapitālsabiedrībām, kas iegūst īpašumā lauksaimniecības zemi ar likumu deleģēto funkciju īstenošanai.

(03.04.2003. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 03.07.2014. un 18.05.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

30. pants. Darījumu izskatīšanas kārtība

Šā likuma 28.panta ceturtajā daļā minētās personas (izņemot nepilsoņus), kas vēlas iegūt zemi īpašumā, vai valsts īpašumu privatizāciju veicošā institūcija, ja tā veic zemes privatizāciju, vai valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi", ja tā veic valsts zemes atsavināšanu, iesniedz iesniegumu tā novada domei, kuras teritorijā atrodas attiecīgā zeme. Iesniegumā norāda šīs zemes turpmākās izmantošanas mērķi. Iesniegumam pievienojams darījuma akta noraksts, izņemot gadījumus, kad zemes privatizāciju veic valsts īpašumu privatizāciju veicošā institūcija vai valsts zemes atsavināšanu — valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi".

Novada dome izskata iesniegumu. Ja zemes turpmākās izmantošanas mērķis, kas norādīts iesniegumā, nav pretrunā ar novada pašvaldības teritorijas plānojumu vai lokālplānojumu, un ir ievēroti šā likuma 29.pantā minētie ierobežojumi, novada dome 20 dienu laikā dod piekrišanu zemes iegūšanai īpašumā. Piekrišana noformējama izziņas veidā, kuru paraksta novada domes priekšsēdētājs. Izziņā norādāms arī darījuma rezultātā īpašumā iegūstamās zemes izmantošanas mērķis. Darījuma akts ir derīgs ierakstīšanai zemesgrāmatā tikai tad, ja tam pievienota minētā izziņa. Piekrišanas atteikumu darījuma pusēm ir tiesības pārsūdzēt tiesā.

Bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, kuri zemi pieprasījuši līdz 1991.gada 20.jūnijam un kuri ir reģistrēti atsevišķā neapmierināto zemes pieprasījumu reģistrā, ir zemes pirkuma tiesības uz to zemi, uz kuru īpašuma tiesības viņiem netika atjaunotas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2001., 03.04.2003., 17.11.2005., 16.12.2010., 03.07.2014. un 06.06.2019. likumu, kas stājas spēkā 03.07.2019.)

30.¹ pants. Darījumu ar lauksaimniecības zemi izskatīšanas kārtība

Šā likuma 28.panta pirmās daļas 7.punktā un 28.¹ panta pirmajā daļā minētās personas, kā arī personas, kuras lauksaimniecības zemi vēlas iegūt īpašumā zemes dzīļu izmantošanai, iesniedz iesniegumu tā novada pašvaldībai, kuras teritorijā atrodas attiecīgā zeme. Iesniegumā norāda šīs zemes turpmākās izmantošanas mērķi un tam pievieno darījuma aktu un dokumentus, kas apliecina personas tiesības iegūt īpašumā lauksaimniecības zemi. Ar lauksaimniecības zemi veikto darījumu tiesiskumu uzrauga novada pašvaldības komisija (turpmāk — pašvaldības komisija).

Pašvaldības komisija, ja nepieciešams, var uzaicināt šā likuma 28.¹ panta pirmajā daļā minētās personas valsts valodā prezentēt zemes turpmāku izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā. Ja lauksaimniecības zemi vēlas iegūt īpašumā šā likuma 28.¹ panta pirmās daļas 2. punktā minētās personas, zemes turpmāku izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā prezentē kapitāldaļu (akciju) īpašnieks vai īpašnieki — fiziskās personas, kuras kopā pārstāv vairāk par pusi no balsstiesīgā kapitāla sabiedrībā, bet 28.¹ panta pirmās daļas 2. punkta "d" apakšpunktā minētajā gadījumā — norādītās personas.

Pašvaldības komisija Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā:

- 1) pieņem lēmumu par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā, ja ir ievēroti šā likuma 28.¹ panta pirmās daļas, 29.panta ceturtās, piektās un sestās daļas nosacījumi un šā likuma 30.² panta otrajā un trešajā daļā minētās personas neizmanto pirkuma tiesības vai pirkuma līgums noslēgts ar minētajām personām. Pašvaldības komisija pieņem lēmumu par atteikumu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā, ja minētie nosacījumi nav ievēroti;
- 2) pieņem lēmumu par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā, ja šā likuma 28.panta pirmās daļas 7.punkta nosacījumi un 29.panta septītās daļas nosacījumi attiecībā uz īpašumā iegūstamās lauksaimniecības zemes maksimālo platību ir ievēroti. Pašvaldības komisija pieņem lēmumu par atteikumu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā, ja minētie nosacījumi nav ievēroti;
- 3) pieņem lēmumu par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā, ja persona, kura lauksaimniecības zemi vēlas iegūt īpašumā zemes dzīļu izmantošanai, šā panta pirmajā daļā minētajā iesniegumā ir apliecinājusi, ka attiecīgā zeme turpmāk tiks izmantota zemes dzīļu izmantošanai, un ja atbilstoši novada pašvaldības teritorijas plānojumam vai lokālplānojumam derīgo izrakteņu ieguve ir pieļaujama, zemes kvalitātes novērtējums ir zemāks par 60 ballēm un ir ievēroti šā likuma 29.panta ceturtās, piektās un sestās daļas nosacījumi. Pašvaldības komisija pieņem lēmumu par atteikumu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā, ja minētie nosacījumi nav ievēroti.

Lēmumu par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā pašvaldības komisija noformē izziņas veidā,

un darījuma akts ir derīgs ierakstīšanai zemesgrāmatā tikai tad, ja tam pievienota minētā izziņa. Lēmumu par atteikumu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā darījuma pusēm ir tiesības pārsūdzēt tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

Ministru kabinets nosaka:

- 1) kritērijus dominējošās zemes lietošanas kategorijas noteikšanai darījumos ar lauksaimniecības zemi;
- 2) iesniegumā iekļaujamo informāciju un tam pievienojamos dokumentus;
- 3) kārtību, kādā šā likuma 30.² pantā minētais Latvijas zemes fonda pārvaldītājs un nomnieki īsteno pirmpirkuma tiesības;
- 4) kārtību, kādā tiek finansēta un izveidota pašvaldības komisija, noteikts tās sastāvs, kā arī pašvaldības komisijas tiesības un pienākumus;
- 5) kārtību, kādā pašvaldības komisija izskata iesniegumus par darījumiem ar lauksaimniecības zemi un pieņem lēmumu par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā vai par atteikumu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā;
- 6) kārtību, kādā aprēķina ieņēmumus no lauksaimnieciskās ražošanas;
- 7) kārtību, kādā iegūstami lēmuma pieņemšanai nepieciešamie dati no citām valsts informācijas sistēmām;
- 8) termiņus un kārtību, kādā persona saskaņā ar šā likuma 29.panta piekto daļu un 36.panta otro daļu sniedz informāciju par lauksaimniecības zemi, kuru tā nomā.

Pašvaldības komisija pārbauda šā likuma 28.¹ panta pirmās daļas 1. punkta "c" apakšpunktā un 2. punkta "b" apakšpunktā minētā rakstveida apliecinājuma par zemes izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā izpildi.

Pašvaldības komisija ved to zemes iegādes darījumu reģistru, kuri noslēgti līdz 2014. gada 31. oktobrim un nav reģistrēti zemesgrāmatā līdz 2017. gada 30. jūnijam. Reģistrā norāda darījuma priekšmetu un līguma noslēgšanas datumu, un tas ir publiski pieejams vietējās pašvaldības tīmekļvietnē.

(03.07.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 13.11.2014., 18.05.2017. un 27.02.2020. likumu, kas stājas spēkā 11.03.2020.)

30.² pants. Pirmpirkuma tiesības uz lauksaimniecības zemi

Ja zemes īpašnieks pārdod viņam piederošo lauksaimniecības zemi, pirmpirkuma tiesības uz to ir zemes nomniekam un Latvijas zemes fonda pārvaldītājam, ievērojot šā panta otrās, trešās un ceturtās daļas nosacījumus.

Pirmpirkuma tiesības var izmantot šā likuma 28.¹ panta pirmajā daļā minētā persona, kura nomā pārdodamo lauksaimniecības zemi un zemes nomas līgumu reģistrējusi pašvaldībā vismaz gadu pirms darījuma noslēgšanas dienas vai kura nomā pārdodamo lauksaimniecības zemi un kurai pirmpirkuma tiesības uz zemi pielīgtas un reģistrētas zemesgrāmatā.

Ja zemi nomā vairākas personas, kas atbilst šā panta otrās daļas nosacījumam, tās rakstveidā vienojas par pirmpirkuma tiesību izmantošanas kārtību. Ja vienošanās nav panākta, pirmpirkuma tiesības ir šā likuma 28.¹ panta pirmajā daļā minētajai personai, kura nomā pārdodamo lauksaimniecības zemi un kurai pirmpirkuma tiesības uz zemi pielīgtas un reģistrētas zemesgrāmatā.

Ja šā panta otrajā daļā minētās personas nav vai ja zemes nomnieki nav vienojušies par pirmpirkuma tiesību izmantošanu, ievērojot šā panta trešo daļu, vai zemes nomnieks, kuram pirmpirkuma tiesības uz zemi pielīgtas un reģistrētas zemesgrāmatā, pirmpirkuma tiesības neizmanto, pirmpirkuma tiesības uz atsavināmo lauksaimniecības zemi var izmantot šā likuma 38. panta pirmajā daļā minētā Latvijas zemes fonda pārvaldītājs.

Ja pārdodamā lauksaimniecības zeme ir kopīpašums, pirmpirkuma tiesības uz to ir zemes kopīpašniekam. Pirmpirkuma tiesības īsteno Civillikumā noteiktajā kārtībā. Ja zemes kopīpašnieks atsakās no pirmpirkuma tiesību īstenošanas, pirmpirkuma tiesības var īstenot zemes nomnieks un Latvijas zemes fonda pārvaldītājs, ievērojot šā panta otrās, trešās un ceturtās daļas nosacījumus.

(18.05.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

30.³ pants. Izņēmumi darījumos ar lauksaimniecības zemi

Šā likuma 28.¹ panta, 30.¹ panta un 30.² panta prasības netiek attiecinātas uz:

- 1) lauksaimniecības zemes ieguvējiem, kuru īpašumā vai tiesiskajā valdījumā esošā lauksaimniecības zemes platība darījuma noslēgšanas brīdī un pēc darījuma kopā nepārsniedz desmit hektārus fiziskajām personām un piecus hektārus juridiskajām personām vai vairāk, ja zemes platības pārsniegums ir mazāks nekā pašvaldības noteiktā jaunizveidojamās zemes vienības minimālā platība;
- 2) maksātnespējas procesā iegūstamu lauksaimniecības zemi;
- 3) mantošanas ceļā iegūstamu lauksaimniecības zemi;
- 4) valsts vai pašvaldību funkciju nodrošināšanai nepieciešamo lauksaimniecības zemi, kā arī lauksaimniecības zemi, ko iegūst īpašumā valsts kapitālsabiedrības ar likumu deleģēto funkciju īstenošanai;
- 5) lauksaimniecības zemi, kuru persona iegūst īpašumā saskaņā ar Publiskas personas mantas atsavināšanas likuma 4. panta ceturtdaļā 1., 3., 4., 7. un 8. punktu un Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likuma 26. panta 1. un 2. punktu, ja atsavināmā nekustamā īpašuma dominējošā zemes lietošanas kategorija ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme;
- 6) darījumiem ar lauksaimniecības zemi starp laulātajiem, pirmās un otrās pakāpes radniekiem;
- 7) lauksaimniecības zemi, kas tiek atsavināta zemes konsolidācijas procesā saskaņā ar zemes pārvaldību regulējošiem normatīvajiem aktiem;
- 8) darījumiem ar zemi teritorijā, kurai pašvaldības teritorijas plānojumā vai lokālpilnojumā noteiktā funkcionālā zona ir apbūves teritorija;
- 9) darījumiem starp vienas konfesijas reliģiskajām organizācijām atbilstoši attiecīgās konfesijas reliģiskās savienības un draudzes statūtos (satversmē, nolikumā) noteiktajai kārtībai.

Šā likuma 28.¹ panta un 30.¹ panta prasības netiek attiecinātas uz:

- 1) zemes kopīpašnieku;
- 2) šā likuma 38.panta pirmajā daļā minēto Latvijas zemes fonda pārvaldītāju.

(03.07.2014. likuma redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.05.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

31. pants. Informācijas publicēšana par noslēgtajiem darījumiem

Par darījumiem, kuru rezultātā nekustamo īpašumu ieguvušas šā likuma 28.panta pirmās daļas 3.punkta "b" apakšpunktā un ceturtajā daļā minētās personas, Tieslietu ministrija ne retāk kā divas reizes gadā publicē oficiālajā izdevumā "Latvijas Vēstnesis" informāciju, kurā norāda šādu īpašumu lielumu, kadastrālo vērtību, to īpatsvaru pašvaldību administratīvajās teritorijās un citus Ministru kabineta noteiktos rādītājus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 17.11.2005. un 03.07.2014. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2014.)

32. pants. Zemes īpašuma tiesību saglabāšana vai izbeigšana fiziskajām personām, kuras zemi ieguvušas īpašumā mantošanas ceļā

(Izslēgts ar 03.04.2003. likumu, kas stājas spēkā 15.04.2003.)

33. pants. Fizisko un juridisko personu zemes īpašuma tiesību saglabāšana vai izbeigšana

Pēc komercreģistrā veiktajām izmaiņām šā likuma 28. panta pirmās daļas 3. punktā minēto kapitālsabiedrību dalībnieku reģistrā tās pilnvarotais pārstāvis desmit darbdienu laikā rakstveidā informē par to attiecīgā novada domi.

Novada dome pārbauda komercreģistrā šīs kapitālsabiedrības pamatkapitāla daļu piederību. Ja kapitālsabiedrības pamatkapitālā notikušas izmaiņas, kuru rezultātā kapitālsabiedrība vairs neatbilst šā likuma 28. panta pirmās daļas 3. punkta nosacījumiem, šai kapitālsabiedrībai zemes īpašuma turpmākai saglabāšanai mēneša laikā ir jāsaņem novada domes piekrišana šā likuma 30. pantā noteiktajā kārtībā. Ja novada dome piekrišanu nedod, kapitālsabiedrības pienākums ir divu gadu laikā zemes īpašumu atsavināt.

Ja šā likuma 28.panta ceturtajā daļā minētās fiziskās vai juridiskās personas darījumu rezultātā iegūto zemes īpašumu neizmanto norādītiem mērķiem, šāds īpašums divu gadu laikā ir jāatsavina.

Neatsavinātā zemes īpašuma turpmākās izmantošanas un atsavināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.10.2001., 03.04.2003., 17.11.2005., 16.12.2010., 03.07.2014. un 18.05.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

34. pants. Zemes iegūšanas apmēru ierobežojumi

(Izslēgts ar 14.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2007.)

35. pants. Zemes reformas pabeigšana

Lēmumu par zemes reformas pabeigšanu attiecīgās pašvaldības teritorijā pieņem Ministru kabinets, izdodot rīkojumu uz attiecīgās pašvaldības iesnieguma pamata.

36.pants. Lauksaimniecības zemes noma

Lauksaimniecības zemes nomas līgums slēdzams rakstveidā uz termiņu, kas nav īsāks par pieciem gadiem.

Zemes nomnieks vai iznomātājs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā pašvaldību informē par noslēgtiem lauksaimniecības zemes nomas līgumiem.

Pašvaldība ved lauksaimniecības zemes nomas līgumu reģistru.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014. Pants stājas spēkā 01.11.2014. Sk. Pārejas noteikumu 5.punktu)

36.¹ pants. Lauksaimniecības zemes noma ar izpirkuma tiesībām

Pašvaldībai piederošu neapbūvētu lauksaimniecības zemi var nodot nomā ar izpirkuma tiesībām šajā pantā noteiktajā kārtībā.

Pašvaldība pieņem lēmumu par tās teritorijā esošu lauksaimniecības zemi, kura tiks piedāvāta nomā ar izpirkuma tiesībām. Lēmumu publicē likumā "Par pašvaldībām" noteiktajā kārtībā.

Pašvaldībai piederošu lauksaimniecības zemi nodod nomā ar izpirkuma tiesībām uz laiku līdz 12 gadiem, nosakot zemes nomas maksu gadā 4,5 procentu apmērā no zemes kadastrālās vērtības. Nomas maksa tiek ieskaitīta izpirkuma maksā, ja nomnieks izlieto izpirkuma tiesības.

Zemes izpirkuma cena nosakāma zemes kadastrālās vērtības apmērā nomas līguma ar izpirkuma tiesību noslēgšanas dienā. Izpirkuma tiesības var izlietot ne agrāk kā nomas līguma ceturtajā gadā.

Noslēgtais zemes nomas līgums ar izpirkuma tiesībām ierakstāms zemesgrāmatā. Izdevumus, kas saistīti ar nomas līguma noslēgšanu un ieraksta izdarīšanu zemesgrāmatā, sedz nomnieks.

Uz šā panta pirmajā daļā minētās zemes nomu ar izpirkuma tiesībām var pretendēt fiziskā persona, ja šai personai nepieder lauksaimniecības zeme un tā rakstveidā apliecina, ka gada laikā pēc nomas līguma ar izpirkuma tiesībām noslēgšanas uzsāks zemes izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā.

Iegūt īpašumā zemi šajā pantā noteiktajā kārtībā fiziskā persona ir tiesīga tikai vienu reizi.

Ministru kabinets nosaka iesniedzamos dokumentus, nomas līguma ar izpirkuma tiesībām nosacījumus un tā noslēgšanas un izbeigšanas kārtību.

(18.05.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2017. Pants stājas spēkā 01.01.2018. Sk. Pārejas noteikumu 9. punktu)

VII nodaļa Latvijas zemes fonds

(Nodaļa 03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014.)

37.pants. Latvijas zemes fonda mērķis

Latvijas zemes fondu veido nacionālā līmenī uzkrātā lauksaimniecības zeme.

Latvijas zemes fonda mērķis ir nacionālā līmenī veicināt lauksaimniecības zemes resursu aizsardzību un pieejamību, racionālu, efektīvu un ilgtspējīgu izmantošanu, kā arī lauksaimniecības zemes platību saglabāšanu.

38.pants. Latvijas zemes fonda pārvaldība

Latvijas zemes fondu veido, uztur un pārvalda Ministru kabineta noteikta institūcija — kapitālsabiedrība, kurā visas kapitāldaļas (akcijas) pieder vienai vai vairākām publiskām personām (turpmāk — Latvijas zemes fonda pārvaldītājs).

Lai īstenotu šā likuma 37. panta otrajā daļā minēto mērķi, Latvijas zemes fonda pārvaldītājs kā privāto tiesību subjekts veic darījumus ar lauksaimniecības zemi, tai skaitā slēdzot nekustamā īpašuma nomas, atpakaļpirkuma, pirkuma, pārdevuma vai maiņas darījumus.

Kārtību, kādā Latvijas zemes fonda pārvaldītājs veic darījumus ar nekustamajiem īpašumiem, tai skaitā iznomā, pērk, pārdod, slēdz atpakaļpirkuma līgumu un maina lauksaimniecības zemi, nosaka Ministru kabinets.

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme, kuru iegādājas Latvijas zemes fonda pārvaldītājs ar atpakaļpirkuma līgumu, tiek iznomāta pārdevējam uz pieciem gadiem.

Latvijas zemes fonda pārvaldītājs darījuma rezultātā iegūto nekustamo īpašumu nav tiesīgs ieguldīt savā pamatkapitālā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 18.05.2017. likumu, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

VIII nodaļa Administratīvie pārkāpumi lauksaimniecības zemes izmantošanas jomā un kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(Nodaļa 07.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.12.2019. Nodaļa stājas spēkā 01.07.2020. Sk. Pārejas noteikumu 12. punktu)

39. pants. Administratīvā atbildība lauksaimniecības zemes izmantošanas jomā

Par apliecinājumā ietvertā pienākuma nepildīšanu uzsākt lauksaimniecības zemes izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā gada laikā pēc tās iegādes un nodrošināt tās izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā arī turpmāk, ja zeme iepriekšējā vai kārtējā gadā ir bijusi pieteikta tiešajiem maksājumiem un lauksaimniecības zemes platība ir:

1) no viena hektāra līdz 20 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no trim līdz divpadsmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no desmit līdz trīsdesmit naudas soda vienībām;

2) no 21 hektāra līdz 50 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no divpadsmit līdz septiņdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no trīsdesmit līdz simt trīsdesmit naudas soda vienībām;

3) no 51 hektāra līdz 100 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no septiņdesmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt trīsdesmit līdz trīssimt naudas soda vienībām;

4) lielāka par 100 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no simt līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no trīssimt līdz tūkstoš naudas soda vienībām.

Par apliecinājumā ietvertā pienākuma nepildīšanu uzsākt lauksaimniecības zemes izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā triju gadu laikā pēc tās iegādes un nodrošināt tās izmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā arī turpmāk, ja zeme iepriekšējā vai kārtējā gadā nav bijusi pieteikta tiešajiem maksājumiem un lauksaimniecības zemes platība ir:

1) no viena hektāra līdz 20 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no trim līdz divpadsmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no desmit līdz trīsdesmit naudas soda vienībām;

2) no 21 hektāra līdz 50 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no divpadsmit līdz septiņdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no trīsdesmit līdz simt trīsdesmit naudas soda vienībām;

3) no 51 hektāra līdz 100 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no septiņdesmit līdz simt naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no simt trīsdesmit līdz trīssimt naudas soda vienībām;

4) lielāka par 100 hektāriem, piemēro brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajai personai no simt līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, bet juridiskajai personai — no trīssimt līdz tūkstoš naudas soda vienībām.

(07.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. Pārejas noteikumu 12. punktu)

40. pants. Kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 39. pantā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic pašvaldības izpilddirektors, pašvaldības vides kontroles amatpersona vai pašvaldības policija.

Administratīvā pārkāpuma lietu par šā likuma 39. pantā minētajiem pārkāpumiem izskata pašvaldības administratīvā komisija.

(07.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.12.2019. Pants stājas spēkā 01.07.2020. Sk. Pārejas noteikumu 12. punktu)

Pārejas noteikumi

(17.11.2005. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 14.12.2005.)

1. Šā likuma normas ir piemērojamas, ja Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā nav noteikts citādi.

2. Grozījumi šā likuma 19.panta 3.punktā attiecībā uz zemes ierīcību stājas spēkā 2006.gada 1.janvārī.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 14.06.2007. likumu, kas stājas spēkā 01.08.2007.)

3. Ministru kabinets līdz 2014.gada 30.oktobrim izdod šā likuma 30.¹ panta ceturtais daļas 1., 2., 3., 4., 5., 7. un 8.punktā minētos noteikumus un līdz 2015.gada 30.jūnijam izdod šā likuma 30.¹ panta ceturtais daļas 6.punktā minētos noteikumus.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014)

4. Šā likuma 28.¹ panta pirmās daļas 1.punkta "b" apakšpunktā un 2.punkta "a" apakšpunktā ietvertās prasības attiecībā uz atbilstību regulas Nr. 1307/2013 prasībām un attiecībā uz ieņēmumiem no lauksaimnieciskās ražošanas

piemērojamas no 2015.gada 1.jūlija.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014)

5. Grozījumi šā likuma 28. un 29.pantā attiecībā uz biedrību un nodibinājumu tiesībām iegūt īpašumā zemi, grozījumi šā likuma 29.pantā attiecībā uz īpašumā iegūstamās lauksaimniecības zemes maksimālo platību, šā likuma 28.¹ pants par darījumu ar lauksaimniecībā izmantojamo zemi subjektiem, 30.¹ pants par darījumu ar lauksaimniecības zemi izskatīšanas kārtību, 30.² pants par pirmpirkuma tiesībām uz lauksaimniecības zemi, 30.³ pants par izņēmumiem darījumos ar lauksaimniecības zemi un 36.pants par lauksaimniecības zemes nomu stājas spēkā 2014.gada 1.novembrī.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014.)

6. Ministru kabinets līdz 2015.gada 1.martam izdod šā likuma 38.panta trešajā daļā minētos noteikumus.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014)

7. Ministru kabinets līdz 2014.gada 30.decembrim, ievērojot šā likuma 38.panta pirmo daļu, nosaka Latvijas zemes fonda pārvaldītāju.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014)

8. Latvijas zemes fonda pārvaldītājs savu darbību uzsāk ne vēlāk kā 2015.gada 1.jūlijā.

(03.07.2014. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.08.2014)

9. Šā likuma 36.¹ pants stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī.

(18.05.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

10. Zemes iegādes darījuma aktu, kas noslēgts līdz 2014. gada 31. oktobrim un nav reģistrēts zemesgrāmatā līdz 2017. gada 30. jūnijam, reģistrē pašvaldības komisijā līdz 2017. gada 31. decembrim. Darījuma akts ir derīgs ierakstīšanai zemesgrāmatā, ja tam ir pievienota pašvaldības komisijas izziņa par to, ka darījums reģistrēts pašvaldībā līdz 2017. gada 31. decembrim.

(18.05.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

11. No 2018. gada 1. janvāra zemes iegādes darījuma akts, kas noslēgts līdz 2014. gada 31. oktobrim un līdz 2017. gada 30. jūnijam nav reģistrēts zemesgrāmatā vai līdz 2017. gada 31. decembrim pašvaldības komisijā, ir derīgs ierakstīšanai zemesgrāmatā, ja tam pievienots pašvaldības komisijas lēmums par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā. Pašvaldības komisija pieņem lēmumu par piekrišanu lauksaimniecības zemes iegūšanai īpašumā šā likuma 30.¹ pantā noteiktajā kārtībā.

(18.05.2017. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 01.07.2017.)

12. Šā likuma VIII nodaļa stājas spēkā vienlaikus ar Administratīvās atbildības likumu.

(07.11.2019. likuma redakcijā, kas stājas spēkā 05.12.2019.)

Latvijas Republikas Augstākās padomes priekšsēdētājs A. GORBUNOVS

Latvijas Republikas Augstākās Padomes sekretārs I. DAUDIŠS

Rīgā 1992. gada 9. jūlijā